

PERIÒDICH SATIRICH,

MUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

FRANCISCO X. TOBELLA.

Fa com Déu; está per tot:
es amich dels seus amichs
y emplea ab gust, per fer bè,
tota classe de fatichs.

Convensut catalanista,
traballa ab notable ardor
per enaltí á Catalunya
y en pró del agricultor.

FRANCISCO XAVIER TOBELLA.

¡Si 'n fa d' anys que 'l coneix! Y sempre l' he vist igual: actiu y animat, emprendedor y entusiasta, molt amich de la conversa; pero encare més amich dels fets. Es dels que diuen tot lo que fan; pero també es dels que fan tot lo que diuen. Aixís com las máquinas de vapor, quan las calderas están en ebullició, traspúan y fuman, aixís en Tobella no pot posarse en moviment sense demostrar que la idea que 'l guia está bullint. Ab aquella conversa rápida, caldejant, pintoresca, ponderadora y no exenta d' es rabadas y sacudidas se dona brasa per tot... y de tot se surt de una manera admirable.

Sos amichs inims li dihém «lo noy de sant Pol» y ell tot se 'n estufa. Es fill de aquell a vileta costanera, que 'l mar ab sos temporals bat com si ansiés xuclársela. Sembla que las ondas abra-honadoras de aquell mar li han ensenyat á acometre, y las socavadas y vellas rocas de la costa á resistir. Tobella es actiu y pacient en la brega.

Catalá fins al moll dels ossos, y no de aquells cataláns que diuen mal dels castelláns, ja que 'n Tobella estima tot lo que es espanyol, pero més que tot á Catalunya, porta 'l s' u amor á las cosas de la terra fins á tal punt que sent fadri extern, no t'è sino paraulas de alabansa pels hereus, y en especial p' l noy gran de casa seva.—Es un modelo d' hereus—diu sempre que 'n parla. De segur que l' hereu deu dir d' ell qu' es un modelo de fadrins externs.

No porta barretina, porque aquí la gorra vermella no casa ab lo vestit ciutadá; pero en cambi se l' ha posada més de un cop, al sortir fora de Catalunya. A Játar (Andalusía) abont aná comisionat per la premsa de Barcelona á reconstruhir aquell poble, *enderrocat pels terratrémols*, no se la treya may del front, si no per estrényerla ab má convulsa, y donar en los actes solemnes, un crit de «¡Visca Catalunya!»

Ja sa figura revela son temperament animós y animat. Acaba de girar la quarentena, es d' estatura regular y molt desembarassat en sos moviments: son rostre un xich begut de gultas está caracterisat per son nas ample, sos llabris grossos, sa barba crespa y negra y sobre tot per dos tendóns qu' en los moments d' excitació (casi sempre) se li rellevan en lo front formant un ángul desde la junura de las cellas fins al arranch dels cabells. Actualment usa casi sempre ulloras fumadas.

Te cara típica, que una vegada vista, no 's despinta més, mescla de bondat y d' energia, de desinterés y entussiasme.

La biografía de aquest apóstol de l' agricultura práctica, sería llarga y renuncio á escriurela. ¿Que 'n treurím de saber que va fer la carrera de perit agrónomo á la escola de Valencia; que desde l' any 72 ve sent director de la *Agricultora catalana*, fábrica de abonos única á Espanya, en la qual s' aprofitan los animals morts, fundada á l' any 63 per en Just Villanueva; que ha sigut fundador y presidit societats tan importants com l' *Associació d' excursions catalana*, lo *Colegi pericial agronómich*, y 'l *Centre agronómich catalá*; que ha recactat durant molts anys en *La Renaixensa*; que 'n fa més de 20 ve col·laborant en lo *Calendari del Institut agrícola catalá de sant Isidro*; que n fa ja 1 que publica la popular revista de agricultura *L' art del pagés*; qu' es pro-

fessor de agricultura del Colegi de Carreras á Sant Gervasi, y professor interi, ja fa alguns mesos de la Granja escola? ¿Que 'n treurím de descriure aqueixa vida de activitat y consagrada al professorat, á la premsa y al foment de la riquesa?

Hauríam de consignar ademés que en totas las calamitats públicas s' ha distingit sempre p' el seu zel, com ho demostra l' honrós encárrech que li conferí la premsa barcelonesa de passar á Murcia y Andalusía, á distribuhir los fruyts de la caritat; y qu' en totas las exposicions aquí celebradas ha prés sempre part activa en los Jurats.

Per cert que la Universal de 1888 li ha valgut una creu, de no s'è quina ordre, qu' ell ni menos s' ha cuydat de recullir, porque es lo que diu:

—Si no l' he merescuda ¿per qué me la donan? Y si l' he merescuda realment, ¿per qué me la fan pagar?

Y la rahó li sobra: ademés de que en nom de D u, ¡be 'n tenim prou de creus, en aquest mont!

La figura de 'n Tobella 's posa de relléu, principalment, com á propagandista agrícola y com organisador de concursos práctichs en bè de la classe pagesa.

No fa molts días ha terminat ab gran lluhiment y profit lo según dels que baix la s' va inspiració directa acaba de celebrar lo *Foment agrícola de Badalona*, una societat que sembla feta expressa pera entendres ab en Tobella. La componen 170 pagesos: una cinquantena dels quals contribuixen ab una pesseta y 'ls 120 restants ab un real cada senmana als gastos de la Associació.

Ab recursos tan magres, suplits es veritat per una cosa que val més que 'ls quartos: la activitat personal y l' entussiasme, celebran concursos práctichs, ab experiments y conferencias de la major importancia. Allá aprenen los pagesos los medis de combatre als enemichs de la vinya: lo *mildew* y la *filoxera*; allá se 'ls ensenya 'l cultiu dels ceps americáns y la manera d' empeltarlos. Aquells modestos agricultors fan en fi lo que no han fet fins ara altrés associacions més encopetadas, ab sas revistas casi sempre plenas de decrets y reals ordres y sa fastuosa funció de iglesia, dedicada á Sant Isidro.

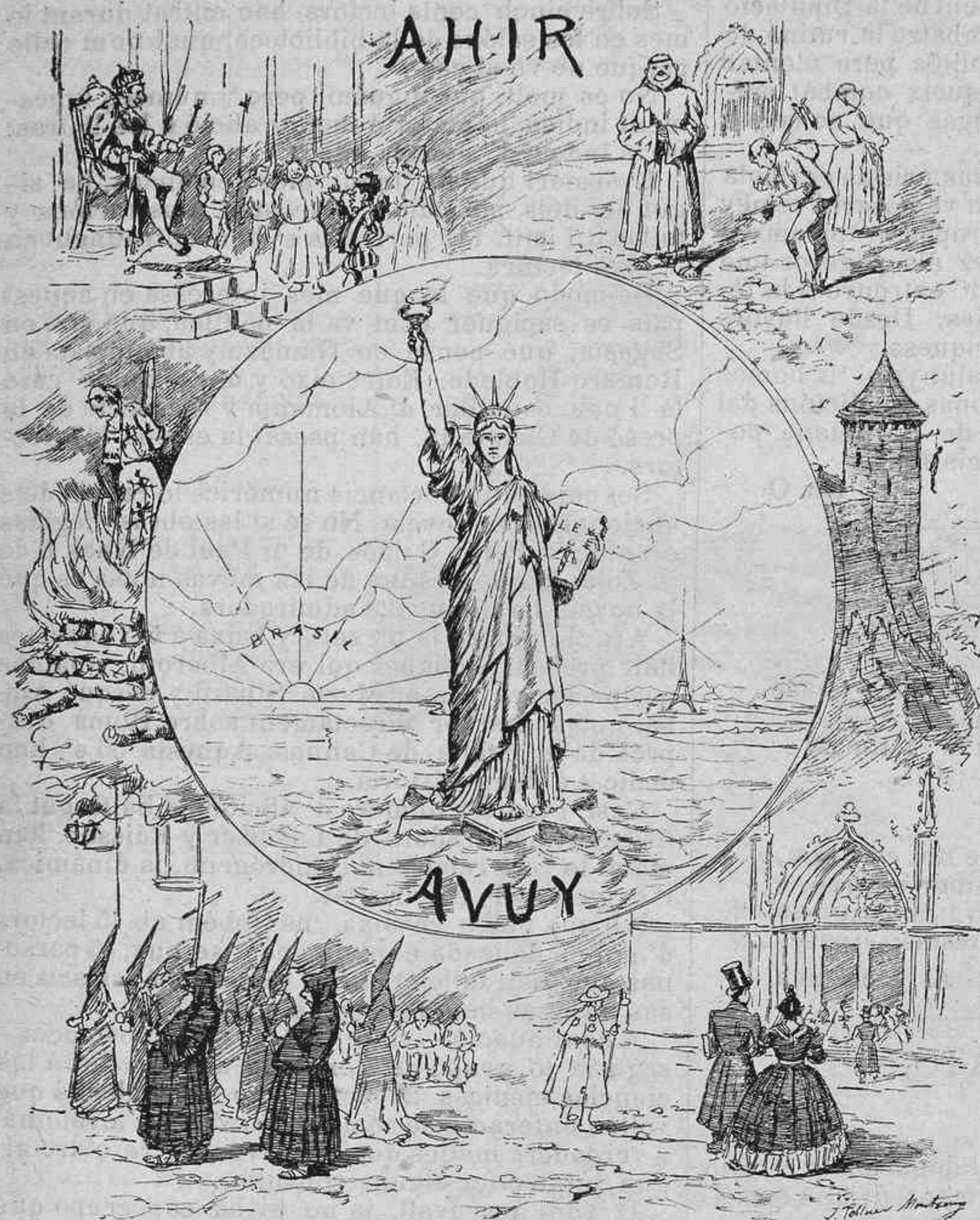
La iniciativa oficial en materia de combatre á la terrible plaga no sab més que organizar comissions, quals individuos cobran de dieta cinch duros diaris, per arrancar vinyas y esterilisar terrenos, ab l' excusa de *sulfurarlos*, quan los únichs que realment se *sulfuran* y ab motiu, son los pobres pagesos que 's quedan sense ceps y ab la terra perduda. ¡Cóm contrasta aquest sistema ab la iniciativa individual sempre práctica y fecunda!

Dels concursos de Badalona, en Tobella n' ha sigut l' ánima, distingintse principalment, en lo qu' ell ne diu *Conversas agrícolas*.

Conversas y no conferencias. Una conferencia suposa pedanteria: estableix certa distancia entre l' auditori y 'l conferenciant. La conversa en cambi 'ls aproxima. Es més á la *pasta la llana*; lo llenguatge que s' usa, com més casulá, millor. Si algún oyent no entén un concepte, pot demanar que li expliquin: si algún altre t'è algún dupte, pot in'errompre al que usa de la paraula, pera exposarlo.

Los pagesos generalment no llegeixen; pero escoltan sempre, y se si 'ls dona alas, enrahonan,

CONTRAST.

Ahir negre despotisme,
avuy llum per 'quí y per 'llá;
mes... ¿no 'ls sembla que l'ahir
fa com si volgués tornar?

tant més si 'l llenguatge del que 'ls parla s'acoda al seu.

De aquí la importancia de las conversas agrícolas de 'n Tobella, que sense apoyo oficial, sense remuneració de cap classe, ans bè gratantse la butxaca per gastos de viatge, ha recorregut las principals comarcas agrícolas de Catalunya fent sentir per tot la seva véu simpática, leal, sempre desinteressada. Los seus discursos, comensan sempre aixís: «Pagesos de tal banda, salut: comarcans, Deu vos guard.»

Porta ja realizadas prop de un centenar de excursiões de aquesta índole. Posa cátedra allà ahont pot: si en la població ahont se presenta hi ha Ateneo, va al Ateneo; al saló del Cassino, si hi ha Cassino; á la casa municipal, si li deixan: si no té més remey, predica en la plassa pública. Aixó ho ha fet, entre altres pobles á Arenys de munt. Per cert que allí va ensenyar als pagesos la manera de sulfatar las vinyas, y 'ls que ho feren, encare que un xich tardanament, salvaren una bona part de la cullita.

Anéu á Arenys de munt, y sentiréu als pagesos que diuen:

—En Tobella 'ns ha salvat més de 40,000 duros.

En sas excursiões, no tem lo ridícul, perque créu practicar lo bè del país y aixó li basta.

—Semblo un dentista ambulat — diu devegadas. — Ab la mèva caixeta de reactius y aparatos baixo del carril y allá á la plassa comenso á formar rotllo. Jo 'ls ensenyo á distingir per medis sencills lo sofre pur del adulterat; lo sulfat de coure sense mesclas del sulfat de coure ab rampas. La conversa 's prolonga tot lo necessari. Responch á totas las observaciões que se 'm fan. Si es del cas practicar un experiment, me trech la levita, y en mànegas de camisa me poso al coll lo pulverizador y 'l faig funcionar. La millor manera de treure fruyt es la práctica. Y 'ls pagesos se convencen desseguida, quan veuen que no tot son retóricas, sino que 'l senyor que *garla*, quan convè, sab treballar com ells.

Terminada la conversa vé 'l *reixupó*

Lo *reixupó* consisteix en respondre á las consultas individuals que tothom té dret de fer al *professor gratuít*. Aqueixas consultas solen prolongarse fins á l' estació del carril, casi fins que 'l tren arrenca.

En Tobella sol emplear en aqueixas excursiões' la major part dels días festius.

Y cuidado, que no té ni busca la més mínima compensació material. Altres dirían «lo sofre bó 's coneix de aquesta ó de aquella manera; pero no 'us encaparréu: lo millor sofre es lo que vench jo». Res de aixó: en Tobella no fa comers en res: no ven sofre, ni sulfats, ni pulverizadors, ni está en connivencia ab negociants de cap classe.

Ell se contenta ab que 'l rebin bè y ab que l' es coltin. Una vegada l' ajuntament de Amposta, que l' enviá á buscar, quan se trobava á Tortosa, surtí á rebre 'l ab música y l' doná una serenata: donchs ell se recorda més de aqueixa atenció que no si li haguessen donat mil duros.

Jo crech que aquest ar'icle li agradará tant com la serenata de Amposta; pero si li dedico, consti qu' es únicament perque se l' ha guanyat. Y s' ha guanyat alguna cosa més que aquest humil tribut.

Lo camí que ha obert ab la seva activitat, lo profit que á la agricultura podrian donar conversas agrícolas, concursos y experiments com los qu'

ell fa y practica, haurían ja de cridar la atenció de las corporacions encarregadas del foment de la riquesa pública, y especialment de la Diputació provincial. Res millor pera combatre la rutina de la gent del camp: res més profitós pera alentar als pagesos y camparols en aqueix combat empenyat contra las terribles plagas que se ceban en la vinya.

A Bèlgica, anys endarrera, una crísis agrícola tenia postrat al país. Lo govern va posarhi remey organisant un apostolat que propagá rápidamente lo cultiu de la patata, y ensenyá als pagesos una manera pràctica y casulana d'extreure'n la fécula, base de tantas industrias. Desde llavors cessá la crísis y renasqué la riquesa.

¿Qué no 's podria fer á Catalunya si 'ls homes de la iniciativa, activitat y bonas condicions del organisador dels concursos de Barcelona poguessen contar ab l'apoyo oficial?

P. DEL O.

DOLORA.

I.

Quan eram solterets, m' esposa aymada,
á tot' hora de vespre y de matí,
quan abrassante 't deya ¿tú m' estimas?
me responias somrisenta:— ¡sí!!!...

II.

Un any tan sols ne fa que nos casarem,
un nen hermós de nostre amor nasqué,
y sempre que 't pregunto foil ¿m' estimas?
tú contemplant ton fill, contestas:— ¡phse!...

A. LLIMONER.

UN RETRATO.

¿D' home? ¿de dona?

Ni una cosa ni l' altra. Vull donarlos lo retrato d' un carácter, d' un temperament, d' una época.

Lo retrato que 'ls vaig á presentar es lo de la Espanya moderna, pres del natural y de cos enter.

¿De quin procediment m' hi valgut pera obtenir aquest retrato?

De la fotografia intelectual.

Vaig á explicarme.

Hi ha un adagi que diu: «Dígam ab quí vas y 't diré quí ets.»

Un escriptor ha assegurat que mirant lo que menja, pot compendres lo carácter d' un poble.

A tres creuen qu' es preferible estudiar lo que beu.

Jo opino que lo més segur é infalible es averiguar lo que llegeix.

Sapiguent lo que llegeix un poble, ab molta facilitat se sab los punts que ca'sa.

Anar de casa en casa, preguntant á tothom quin género de lectura li agrada més, sería una cosa llarga y casi impracticable.

Lo més senzill es fer lo que jo hi fet. Agafar las notas d' una biblioteca pública, que s' obra cada dia per tothom qui vu g' llegir, y veure quíns son los géneros que tenen més lectors.

Un mes ha durat l' exámen, y dels números que durant aquestas quatre senmanas s' han apilat, se 'n destaca 'l retrato moral dels espanyols d' avuy dia.

Comensin á fer consideracions.

Sobre cinch cents lectors han entrat durant lo mes en los salóns de la biblioteca, qual nom callo perque no ve al cas.

No es molt, que diguém; pero 'l número únicament indica la major ó menor afició á las lletras; no la índole d' aquesta afició.

L' armari que ha tingut més demandas, ha sigut lo dels periódichs, revistas, ilustracions y fullas p' l' istil. 147 personas s' han entretingut en la seva lectura.

De modo que lo que més interessa en aquest país es sapiguer cóm va la política, qué diu en Sagasta, qué pensa en Gamazo y ab quí está en Romero Robledo. Entre aixó y mirar quína caia fá 'l nou canceller d' Alemanya y l' aspecte de la presó de Clairvaux, han passat la estona 147 lectors.

Segueix en importancia numérica lo rengló dels aficionats á la novela. No sé si las obras llegidas eran de 'n Pérez Galdós, de 'n Paul de Kock ó de 'n Zola: lo que resulta de las mèvas notas es que la novela ha tingut 129 admiradors.

Ara 'l número fá un salt, y baixa á 56: aquestos han preferit sapiguer qui era Alberoni, quantas peripecias vá passar María Stuard y perqué Anibal no vá marxar directament sobre Roma després de la batalla de Cannas. Aquests 56 s' han dedicat á llegir historia.

Casi 'l mateix número d' aficionats ha tingut la física: 54 admiradors de Lavoiser y Edison han matat lo rato remenant l' hidrógeno, la dinàmica, l' oxígeno y la electricitat.

Ab una petita rebaixa, 'ns trobém ab 45 lectors d' ánima delicada é inteligencia serena: 45 personas que han fullejat obras referents á las arts en sas diversas manifestacions.

A continuació—en relació á sa importancia—segueix lo grupo de personas aficionadas á las ciencias mélicas. 26 lectors, no sé si llechs que volían enterarse de cóm está aixó de la medicina, ó verdaders metjes que tractavan de resoldre algún dupte ó fer alguna consulta.

D' aquí per avall, ja no hi ha cap grupo que arribi á 20. Las aficions de las classes que llegeixen, están indicadas en la enumeració anterior. Totas las demás divinitats no tenen adoradors, ó 'ls tenen escassos.

De lectors d' obras de legislació y jurisprudencia, no n' hi ha més que 10. ¿Voldrá dir aixó que de las lleys á Espanya ja ningú 'n fa cas?

Las obras de economia presentan un contingent de 6 lectors: únicament 6 personas tenen interés en sapiguer lo que vol dir *economia!*

5 lectors s' han atrevit á demanar llibres consagrats exclusivament á la política seria.

Altres 5 s' han embrancat en obras de filosofia.

Y 3 no més 3 individuos s' han entretingut en llegir llibres de religió!...

¿Qué me 'n diuen d' aquests datos?

O 'ls números no signifcan res, ó tenim que 'ls espanyols moderns son aficionats, avants que tot, á la xismografía dels partits y als grabats d' actualitat.

Després d' aixó, lo que més los cautiva es la novela.

A rengló seguit van á la historia.

Després estudian la naturalesa.

Los artistas venen á continuació.

Luego 's dedican á palparse 'l cos y á polsarse.

Després pensan en las lleys.

Alguns volen estudiar la economia.

Y en quan á la religió... ¡ay! la religió ha passat completament de moda.

Entre 500 lectors sols se 'n troban 3 que hi sigan aficionats.

..

Aquí tenen lo retrato del caràcter de la época.

Jo no he inventat res.

Ja he dit al comensar que 'm valia de la fotografia.

Y que la fotografia es exacta, no pot negarse.

Perque jo ni siquiere hi fet lo que solen fer molts fotografos: no he retocat lo cliché.

A. MARCH

¡EN LO BANY!

Al eminent paisagista en Santiago Rossinol.

—¡Mare de Dèu y qu' es cansoner lo teu pare! Mitj' hora fa que 's despuila y encare no ha sortit del seu quarto. ¡Miréu qu' es prou que may acabi! Tan es ara com quaranta anys enrera! Si 'ls disgustos que m' havia dat al principi de casats ab aquest malahit vici... fan pòr ¡Y qué me 'n havia fet gastar d' espelma! Y aixó que sempre li deya: *mira Menco que el tiempo es oro*; pero ell, com si portés á coll-y-bé algú, ¡quina quimera 'm dava!

—Bè, ¿pero y ara qué hem de fer? perque á mi ja 'm comensa á agafar fret, y després, que qualsevol que 'ns veji ab aquestas batas se pensarà qu' esperém visitas.

—¡Pitjor ton pare! Encare tú no sabs que ahir vespre li vaig tenir que tallar las camas de uns calsetets de tela, y cusirli la obertura, perque pogués venir ab nosaltres, ¡¡que no sabs quín génit té!... No vol gastar, ¡hasta 'l quarto me l' ha fet pendre sense roba perque 'ns sortís bèn barato! ¡Vés també quina cansó tenir de carretejar lo cove cada día! Ja 't dich jo que molts dels que 'ns vegin se pensarán que som d' aquells que adoban pisa.

—Bueno, bueno, lo qu' es jo m' hi fico. No vull esperarlo més. ¿Y vosté, mamá, que vè?

—Sí, noya, sí: deixemlo estar, es un cansoner

¡Pobra mossa! Al arribar se va tenir d' abrigar.

de primera De segur que deu resar; mira, agáfat ab la corda y mullat lo cap.

—¡Uy, uy, mamá, y qu' es freda!

—¡Ay filla, m' atollondras!

—¡Caramba! ¿que no véu que casi no puch respirar?

—¡Y per aixó fas tants escarafalls! Tú estarías bèn guarnida si patisses d' ofech. Mira ¿no ho véus jo? Ja tinch aygua fins al coll... ¡Apa, endíns! Aixís, dona, ¿no véus com estém bè?... ¡No tingas pòr, ja t' aguantó!

—¡Ex, mamá!! ¡y qu' es salada!

—Escup Aixó no es res, una onada: mira, ara 'n vè un altra... ¿eh quín gust? sembla que 'ns gronxin.

—Sí, sí, com hi ha mon, jo crech que ja me 'n hi begut mitja galleda.

—¡No hi fa res, aquesta ray que purga! Mira, arà surt la custodia de 'n Daroca. ¡¡Mare de Dèu y qu' está magre!! Sembla un San Cristo desclavat. ¿Creurías que 'm dona pena?...

—¡Justa! ¡¡Justa!! ¡¡¡Justaaa!! Ara es capás de no sentirme, ¡com que fa aquest soroll l' aygua!.. ¡¡Justa!

—¡Bè! ¿y ara qué baladreja aquell? ¿qué vols?

—Escolta. ¿que fa mala mar?

—¿Que no ho véus? Si sembla qu' estém á

dins d' una bujola. Au, home, baixa de una vega-da y pósat en remull.

—¡Uy, uy, que vas depressa! Primer haig de desuarme. ¿Que 't pensas que vull agafar una malalía?

—¿Qué rediable has de agafar, si ab tot fas quarantena! ¿No te 'n donas vergonya? ¡Mira ta filla! ¿veus si es valenta? Ja s' aguanta panxa enlayre.

—¡Oh! ella, ella... ella es dona.

—¡Caramba! ¿vols dir? á menos que hagués cambiat.

—¡Bè dona, no t' enfadis! A veure, dom la má... pero poch á poch, no fem cosas... ¡Ay, María Santíssima y qu' es regelada! ¡Ay no, no, esperat, primerament me fregaré ab sorra.

—¡Y ara! ¿que vols veure si 't treus llustre? Ja 't dich jo que 'n tens de bonas. Mira, quan estiguís prou lluhent, ja avisarás. ¡Noya, vina aquí!

—Ja sabs lo que 't tinch dit? No vull que 't separis d' aprop mèu. Y després ¿qu' es aixó de guaytar al quarto del costat? Aquesta sí qu' es bona: ¿no sabs que?...

—¡Ay mamá, si es que miraba si veyia las montanyas de Mallorca! Com que diuhen qu' en un dia clar se veuhen...

—¿Que 't pensas que 'm mamo 'l dit? Tú lo que déus buscar es si véus las Deliciosas.

—¿No ho veu? ara es vosté la que crida.

—¡Oh! es que entre tú y 'l teu pare sou capassos de ferme tornar mico. ¡Ep, tú! ¿que ha de durar gaire estar de peus en remull? ¿Per aixó has vingut? ¿Per estovarte 'ls ulls de poll?

—¿Mare de Déu y qu' estás cremada! A veure, tornemho á probar, pero no 'm deixis, ¿eh?

—¡Vols callar! Agáfat al meu coll... ¡ep, no estrenyis tant qu' encare no es moda dar garrot á dins de l' aygua. ¡Ah, tú, escolta! ¿ja t' has senyat?... Donchs, apa, cap á dins.

—¡Ay, papá, no fassi aixó ab las camas; miris que m' esquitxa! ¡quina cuissor me fan los ulls! Casi no 'ls puch obrir.

—Tú, noya, ajúlam. ¡Mare de Déu y qu' es llarch! May s' acaba... ¡No 'n tèn poch de travessers, sembla 'ls dintres d' un piano.

—¡No tingui por papá! Donguim lo bras... aixís home, ¿no veu que ja l' aguantém?

—¡Ay, filla, si no puch tornar l' alé!

—Ja li passarà. ¡Ay, mamá! ¿que no ho ha vist? Aquí aprop meu l' aygua ha fet una bombolla y després ha fet soroll.

—¡Potser es ton pare que pesca ab dinamita! Com está tan espantat... Apa, home, agáfat á la corda; ¿no veus com estás bè?

—¡Ah, no! Lo qu' es demá no m' hi fico; no estich per banys.

—Bè, demá ja 'n parlarém. ¡Y ara! ¿qu' es aixó que m' ha tocat? ¡Calla! ja ho veig es al'ó que sura... á veure si ho agafo... ¡ja ho tinch!

—¿Qu' es? mamá ¿un peix?

—¡Y ben gros! ¿que no ho veus? es lo pegat que ton pare portava en los ronyóns.

—¡Ay! sí, tens rahó, se m' haurá estovat ab l' aygua, pero... Justa, surtím, mira que no toco á terra; ¡¡agafam, válgam Déu!! ¡¡Uf!!

—¡Sopla! ¡Aquesta si qu' ha sigut forta! Si 'n ve un' altre com aquesta 'm quedo sen e bata.

—¡Pero ¡mamá! ¿que no ho véu? Jo crech que 'l papá s' ofega ¡papá... papá!

—¡Aixís, alarma 'l més! Prou espantat qu' está. Tè, no badis, agáfat per aquest bras. ¡Au! Aixaquemlo en l' ayre. ¿No ho véus? Ja ha passat... Apa, home, 'l cap viu.

—¡Jesús, quíns ascós! Tot me volta.

—Y aixó que no has ballat lo vals. Pero mira, si tens ganas de treure no fassis compliments... ¡alsa noy, quánta n' havías begut! Per poch 'ns deixas en sech. ¿Ja hi tornas? Aixó ja es brossa.

—Mamá. ¿vol que comensi á passar?

—Sí, filla, adelantém feyna, desfés lo cove y tréu lo llansol de dins, que lo primer que farem será aixugar á ton pare.

—¿Creuria que casi no puch caminar? ¡y qué pesa aquesta bata!

—¡Ay noya, quína fila que fas! semblas una cucurulla mullada. Apa, no t' entretinguis, ja estás prou escorreguda.

—¿Encare no sortím? ¡Mira que no puch més!

—No t' impacientis, home, agáfat al meu brás... ¿estás bè? Donchs ara una corredissa; ¡no ho véus? Ja som fora.

—¡Ay mamá! ¿que no ho sab? En lloch trobo 'l llenzol; de segur que 'ns l' haurém deixat á casa.

—¡No faltava més qu' aixó! ¿Y ara donchs, qué hem de fer? Ja veurás, cadascú que s' aixugui ab la camisa. Nosaltres ray que no se 'ns veu.

—Sí, pero ¿y 'l papá? Ves cóm s' ho arregla.

—¡En tot trobas taps! Que s' aixequi 'l coll de la americana com si sortís del Liceo.

—¡Sí, véus quína fila! Jo me 'n dono vergonya de sortir d' aquesta manera.

—¿Y donchs que vols sortir regalant que 's pensarán que vessem?... ¡¡Ja vá! ¿Sents? Ja pican... Apa, apa, fora escrúpols y á vestirnos desseguida... ó sino encare 'ns treuran. ¡Renoy, quínas tres mómias! Ja cal qu' aném depressa á casa, perque si 'n Rossinyol 'ns veu es capás de ferne un quadro.

SANTIAGO BOY.

PER DETRÁS.

Ab lo traje que ara portan, posada una nena així, un no sab si es una nena ó bé si es un maniquí.

LOS RABASSONS.

I.

Ahí arrelats á la terra y rebrotant llarchs sarments, hermosos rahíms mostravan penjats entre pampols verts.

Trepitjant los esgrunavam y umplíam de vi 'ls cellers, de ví most que 'ls nostres cossos calentava en mitj l' hivern.

II.

Avuy prop la llar fumosa, arrencats soca y arrel, nos regalan vivas flamas torrant nostres cossos erts.

Avuy com ahí 'us estimo, ahí com avuy vos dech lo calor que 'm dona vida en mitj dels frets del hivern.

JOSEPH ALADERN.

¡SOTA UNA PALMERA!

IDILI ROMÁNTICH.

¿Quína parella més ben trobada!

Tan tarambana es ell com ella. En quan á aixó, ningú t' res que tirar en cara al altre.

L' Amelia es una senyoreta de lo més mal criat que corra. L' Alfredo un xitxarel-lo sense la menor sombra de sentit comú.

LA COMISSIÓ DEL TANCAMENT.

Y, naturalment, s' estiman ab tot l' arrebatat entusiasmisme qu' engendra l' excés de mala criansa y la falta de senderi.

Viuen á la mateixa escala y s' veuen deu ó dotze vegadas al día... y altrás tantas á la nit.

Ell s' está á sota: ella á sobre.

— Ay! — li diu l' Alfredo devegadas, desde la galería que hi ha als darreras — ¡si poguessim cambiar los papers!

— ¿Qué vols dir? — fa ella suspirant d' una manera dramática.

— ¡Si poguessim cambiar de pis!...

— ¿Per qué?

— Llavors jo estaria á sobre y á tu 't tindria á sota.

— ¿Y qué? —

L' Alfredo no contestá y 's posa á meditar.

— ¿Fugim? — li diu al cap d' un rato.

— No. Primer has de passar la quinta.

— ¿Qué! ¿Vols qu' esperi fins que tingui dinou anys? ¡Ah!... ¡avants me mataré! —

Però no 's mata, y continúa dihent cada día las mateixas barbaritats.

Los papás respectius ja ho veuen tot aixó, però no 'n fan cas. ¡Son tan criaturas! Ell té setze anys: ella catorze y mitj...

Una tarde 's troban per la escala: s' aturan en un replá y ell torna ab la xeringa de sempre.

— Fugim! ¡fugim desseguida!

— ¿Pero, ahont anirém? ¡ahont vols portarme?

— A qualsevol puesto, á parlar d' amor sota una palmera, á emborratxarnos de poesia... —

L' Amelia s' hi deixa caure. Aixó de sota una palmera l' ha convensuda.

— Bueno — diu sense vacilar més, — fugim.

— ¡Oh! Gracias; pero ara al moment, no pot ser. Primer hem de sopar.

— Donchs, després d' haver sopat... ¿eh?

— Si: obras la porta y te 'n vas escalas avall...

— ¿Y anirém á sota una palmera?...

— ¡T' ho juro! —

Y se 'n van cadascú á casa seva.

— Aquest Alfredo 'm vol dur á un bosch d' América — diu l' Amelia, parlant tota sola.

¡Sota una palmera! Ja casi s' hi veu.

Després de sopar, los dos enamorats se reuneixen á baix de la escala y ab totlo descaró d' aquest món, fugen sense avisar á ningú.

Quan per allá á las deu los papás de las dugas criaturas s' adonan de que 'ls fulanos han des-

— Esperém que vosté tancarà 'ls días festius.
— Però, senyoras... si 'ls días de feyna no veném y 'ls días de festa tanquém, ¿cóm podrém guanyarnos la vida?
— ¡Resant, resant...! Déu no abandona á ningú: ni als botiguers.

aparescut, pensan trenta mil cosas, menos la veritat.

— ¿Qué s' haurá fet d' aquets pobres infelissos? — diuen los bons senyors.

Y 's posan á buscarlos pels carrers, per la Rambla, y pèl Passeig de Gracia...

Al últim los troban L' Alfredo havia cumplert la paraula com un caballer.

¿Saben ahont l' havia portada á l' Amelia? Sota una palmera... de la Plássa Real.

Allí s' estavan tots dos, dihent bestiesas.

MATÍAS BONAFÉ.

TIPOS DEL CAFÉ.

DONYA TUYAS.

SONET.

(A mon amich E. Vilaret.)

Plena de pits, grassona y retretxera,
talment sembla, de lluny, una senyora:
de prop, resulta se una llevadora
ab finura y modals de peixatera.

Vestida ab elegancia de primera,
pensa fer goig, ¡la plaga! y que enamora;
creyent saber parlar, mou l' estisora;
y á tot cristo retalla... del darrera.

Al parirla sa mare acongoixada
tingué un disgust molt gran, creyentla muda,
puig tenia la llengua molt petita.

¡Ves si 's descuyda! —Aquí teniu pintada
del natural la sogra testaruda
del pobre Jan que 's casi ab la Pepita.

B. DE CODINA.

LLIBRES.

TRATADO PRÁCTICO CONTRA EL MILDEW Y EL BLACK-ROT, por Antonio Galtés.—Los estragos qu' en las vinyas han vingut produhint las malalties criptogámicas proclaman la oportunitat de la publicació de tractats senzills y práctichs com lo que, fruyt de probas y experiencias, acaba de donar á llum l' agricultor vilafranquí, Sr. Galtés. L' obra, esmeradament impresa, ja que l' art del pagés no excluheix la elegancia, y adornada ab dos preciosas cromolitografias, está escrita ab las degudas precisió y claretat, que con las condicions més indispensables en eixa classe de materias.

La importancia del seu fondo la evidencian los punts que toca, que son los següents: Carácter y desarrollo del *mildew*; datos adquirits y ensaigs fets pera combatre'l; danys que pot ocasionar lo sulfat de coure; nota sobre 'l tractament del *mildew*; épocas en que ha de procedirse al tractament; dósis de la mescla bordelesa; dósis de l' aygua celeste; preparació de la mescla bordelesa; preparació de l' aygua celeste qualitat del sulfat de coure y manera de analizarlo; polvos cúprichs; composició dels polvos cúprichs preconizada per Skawinski; l' ácit sulfúrich reemplasant la mescla bordelesa contra 'l *mildew*; lo *black-rot*; són carácter y desarrollo, ensaigs y datos pera combatre'l; época del tractament y dósis que han d' emplearse.

La simple enunciació de materias evidencia, millor que qualsevol alabansa, la importancia del treball del Sr. Galtés.

ABELARDO Y ELOÍSA.—REGINA.—Aquestas dos preciosas narracions, degudas á la inspiració del famós poeta Lamartine, componen lo tomo quart de la selecta *Biblioteca del siglo XIX* que 's publica en la nostra ciutat. Las citadas produccions han sigut traduhidas per D. Joseph Comas.

FOLLETOS de D. MIGUEL RENTÉ Y CASSOLA — Es l' obrer tipógrafo, Sr. Renté, un dels individuos que honran més á las classes laboriosas de Catalunya. Sos folletos titulats: *La armonia entre el capital y el trabajo*.—*Pasado y presente de las*

clases trabajadoras.—*Protección al pobre inválido*, premiats lo primer ab una ploma de plata, en lo certámen científich y literari celebrat per l' *Ateneo Cassino Obrero* de Valéncia; y 'ls dos últims ab accésit en lo celebrat per la *Escuela de artesáns* de la mateixa ciutat, son tres trabalhs que denotan á la vegada estudi y coneixement de la ciencia social y un envejable sentit práctich.

Felicitém de tot cor al modest obrer que á tan envejable lloch sab collocarse y de tals distincions sab ferse acreedor ab los fruyts de la seva ploma.

APUNTES MÉDICO-FARMACÉUTICOS.—Ab aquest titul modest ha comensat á publicarse una revista mensual, de petit tamanyo, pero ben aprofitat. Los trabalhs que conté, desprovistos de ampliaciones pesadas, se 'n van dret al bulto y son de utilitat práctica. Me sembla que aquest metje de paper está destinat á fer moltsas visitas, qu' es com si diguessem á tenir moltsas suscripciones, tant més si 's considera que de sas visitas no 'n conta més que una pesseta cada sis mesos.

RATA SABIA.

ÍNTIMA.

Á AMPARO.

Las flayrosas violetas
que 'm regalares un jorn,
vaig guardarlas, quan marcidas
ya no escampavan olor,
dintre d' una cartereta
que porto damunt del cor;
y l' endemá al aná á obrirla
per besarlas, d' amor foll,
vareig trobarlas ressecas...
¿Qué ressecas? ¡fetas pols!

Tal cambi en tan pocas horas
va admirarme, sobre tot
al pensar qu' en ton jardí,
hont mostraren sa ufanor,
las banyava tot lo día
un vigorós raig de sol
sens que sas moradas fullas
perdessin gens de frescor.

Buscant en vá lo motiu
restava mut y confós,
quan de prompte, ab alegría,
recordant la situació
que ocupava la cartera
al durla sobre món cos,
cert d' haver dat ab la causa,
vaig treuren la deducció
de que un cor enamorat
crema més que 'l sol més fort.

A. MENÉNDEZ

PRINCIPAL.

Segueixen los ensaigs del espectacle *España*, qu' entre altres alicients oferirá alguns ballables confiats al conegut coreógrafo Sr. Estrella.

Aixís, donchs, ja pot dirse desd' ara que la producció del Sr. Palencia s' estrenará ab *estrella*.

LA NOSTRA GENT. (*Dibuix de Mariano Foix.*)

— ¡Y donchs, Met, qué hem de fer! Fa una pila de días que no 'm vens á veure. ¿Que també haig de dejunar jo?

— Com ara som á la quaresma y aixó de la carn...

— ¡Ca, home, ca! Desde que hi ha hagut lo guengue, tots tenim butlla...

LICEO.

Lo ball *Messalina*, ab las sèvas combinacions còmich-tràgicas, ha cedit la plassa al mestre Goula, que no ha volgut que transcorregués tota la Quaresma sense que 'ls filarmònichs saborejessin un parell de concerts per l' istil dels que l' any passat tants aplausos obtingueren en lo mateix teatro.

Lo primer s' efectuá diumenje, alcansant gran éxit y divent ser repetidas las principals pessas del programa. Una vegada més queda evidenciada la pericia del mestre Goula, que fins quan improvisa—é improvisar es executar certas pessas difícils sense grans y llarchs preparatius—demostra sempre la sèva maestría.

Per ahir dijous estava anunciat lo segón.

Es de creure que no serán los últims de la temporada.

ROMEÀ.

Dillúns s' estrená 'l drama castellá *De eslabón en eslabón*, original del Sr. Renom.

Abunda en situacions pujadas de tó y no totas verossimils, dominanthi l' afany de impresionar al espectador, en las lluytas del vici contra la virtut, injustament perseguida; mes al fi rehabilitada.

L' obra tingué un desempenyo regular, sobresortint lo Sr. Bonaplata; y l' autor sigué cridat á las taulas un bon número de vegadas.

TÍVOLI.

Res de nou.

Las novedats no vindrán fins després de Pasqua, en que comensará á funcionar la companyia que dirigeix lo Sr. Cereceda.

NOVEDATS.

LA DUSE.

Lo día del benefici de la célebre actriu italiana succehí lo que ja era d' esperar: s' omplí 'l teatro de gom á gom y l' entusiasme del públich esclatá un sens fi de vegadas.

La *Fernanda* de Sardou, interpretada per la Duse, á dreta lley hauría de titularse *Clotilde*. La figura de la dona venjativa, que paga las lleugeresas del sèu amant casantlo ab una de aquelas donas que non si maritano, es la que predomina en tota la representació, porque es la Duse qui li dona vida, pero una vida extraordinaria, inconcebible.

L' espectador la veu en l' acte primer expressant la curiositat femenina ab una ingenuitat encantadora. Tot l' acte segón ella sola l' ompla ab sos presentiments y sas gelosias y ab la maravillosa escena en que, á forsa de fingiment, logra arrancar de son amant una confessió verdadera, escena complexa de una dificultat ex'trenada, y que la Duse remata ab un monólech, barreja y explosió de llágrimas, de despit y de sentiments de venjansa, qu' es senzillament de lo més gran qu' havém vist y pensém veure sobre las taulas d' un teatro.

En l' acte tercer alcansa també un triunfo quan lluyta ab lo rezel de veure frustrada sa venjansa, y més tart cap al final, quan la explaya y lo saboreja y per fi, quan se bat cos á cos com una fiera ab l' advocat, que pretén arrancarli y li arranca al fi la carta, qu' es l' arma que pensa esgrimir pera fundar la eterna infelicitat de duas ánimas.

Sempre gran, fins en la curta escena del últim acte en que pren part, en la qual presenta actituds imponents, de una plasticitat y una expressió

assombrosa, la Duse fa de l' obra de Sardou una creació sens igual.

La ovació que se li dedicá no es pera descrita: lo palco escénich quedá alfombrat de llorer, y 'ls aplausos y las cridades á l' escena prolongaren més de una hora la duració ordinaria del espectáculo. Lo públich no 's cansava de agassatjarla.

..

L' *abbadesa di Jouarre* més que una obra dramática, es una tassis filosófica y fins á cert punt dogmática, encaminada á combatre lo celibat de las personas religiosas. De segur que Renán no havia pensat may en posarla en escena. Los personatjes, generalment senten ab lo cervell, diuhen cosas molt hermosas; pero molt poch acomodadas al art escénich.

Y á pesar de tot, l' obra tanca un drama verdader, interessant, y en algúns punts fins conmovedor.

Lo segón acte, si tingués lo sentit humá y passional que correspón á la situació, produhiría un gran efecte. B. es veritat que algunas ánimas timoratas s' escandalisarian, y no pochs *tartuffes* se taparian la cara ab las mans... guaytant empero pels intersticis dels dits.

En lo tercer es ahont sobressurt més lo sentit dramátich. La presencia del carro que porta á la guillotina á las víctimas de la Convenció, l' inesperat indult de la abadesa que la sumeix en un trastorn inmens, ja qu' ella després de haver pagat parias al amor, ansía morir junt al sèu amant; l' intent de suicidi que efectúa, y per fi la confessió que fá y las paraulas de un sacerdot que la incitan á viure y á ser bona mare, tots aquests fets donan lloch á escenas dignas de un drama verdader.

L' obra, esperada ab curiositat, sigué rebuda ab aplauso, del qual participá en primer lloch la Duse que féu una abadesa perfecta, y 'l Sr. Andó y las demás parts de la companyia. Es además una de las que millor s' han presentat en punt á aparato escénich.

..

Dimars vá posar la companyia italiana la comedia *Dionisia*, una de las més hermosas produccions de Dumas, per la originalitat del pensament, la bona pintura dels tipos y las filigranas de un diálech incomparable.

La Duse interpreta la protagonista de una manera acabada. La situació culminat de la producció, que 's troba en l' acte tercer, quan solicitada per un home honrat que desitja casars'hi explica vencent lo rubor que l' assalta y ab llágrimas que de sos ulls brotan la sèva cayguda, conmoqué al públich, encisat per l' art sens igual de la famosa actriu. No pot donarse més veritat ni un sentiment més fondo.

La secundaren molt bé los demás artistas, sobresortint los Srs. Andó y Cottin.

No 'ns arribá á convencer la Sra. Giannini de que pogués ser mare del Sr. Zampieri. Es massa jova pera poder tenir fills tant grans.

Pero en fi, la Giannini es guapa, y vestida de amassona fa molt ccp, lo qual li val que 'l públich li dispensi aquesta que podriam dirne falta de propietat. Aquella cara, per envellirse, seria ben malaguanyada.

..

Las representacions tocan á son terme.

Dillúns se despedirá del públich la companyia italiana, que tants bons ratos ha proporcionat als amants del art escénich.

ARMONÍAS SOCIAIS.

Sempre 'ls veurán tots tres junts,
passejantse xano xano;
la gent que 'ls mira ja ho diu:
—Senyor, senyora... y fulano.

Creyém que la despedida de la Duse, será un digne coronament dels seus triunfos.

CATALUNYA.

La *Martinez* y la *Campos* se disputan cada nit los aplausos del públich del *Eldorado*, y l' una y l' altra 'ls logran, la primera ab son desgayre flamench, ab la seva boca grossa y riallera, ab la expontaneitat ab que canta la música flamenca; la segona ab las finesas de dicció y d' execució y ab lo bon gust ab que canta.

Lo fort de l' una es *Caramelo* y *Chateau Margaux*, obras en las quals está inimitable; la especialiat de l' altra, *Los de Cuba* y *Niña Pancha*, cambiant de vestits y de tipo á cada punt, y portantse sempre com una verdadera artista que sent lo teatro.

Ja s' han format partits per l' una y per l' altra. Pero es més numerós lo partit de aquell á qui li preguntavan:

—¿Ab quina 's quedaria vosté?

Y va respondre resoltament:

—¿Jo? Ab totas dugas.

NOU RETIRO.

Prescindím del desempeñyo de la *Favorita* que hasta 'l busto d' en Gayarre que hi ha al teatro va semblarme á mí que posava mala cara; diguém sols que l' ópera famosa de Donizzetti será *Favorita* de nom, pero de fets y en relació ab lo públich mentres se canti de certa manera; y passem á ocuparnos de lo que pot mereixer los nostres elogis ab preferencia á las nostras censuras.

Nos referim á *Il barbiere di Siviglia* posat en escena á benefici de la simpática Ferretti. L' obra de Rossini alcansá un éxit molt satisfactori, principalment per part de la beneficiada, la qual vencé las dificultats que ofereix la *particella* de Rossini, ab sa véu hermosa y fresca y sa flexibilitat de garganta. En la escena de la llissó cantá

admirablement lo *bolero de las Vísperas Sicilianas* sent objecte de una ovació carinyosa y entusiasta.

Entre 'ls demás artistas sobressortí 'l Sr. Fiorini, á qui ja hem vist altres vegadas en lo paper de D. Bartolo. Los Srs. Sotorra, Rovira y Villani 's portaren bè, lo mateix que l' orquesta dirigida pèl mestre Subeyas.

CALVO Y VICO

La *Passió* proporciona pléns, lo qual no tèn res d' extrany, perque aquesta obra sempre ha tingut *apassionats* entre nostras classes populars. Y ademés, es l' únich teatro que aquest any l' ha posada.

Lo Sr. Riutort fá gala en lo paper de Cristo, de las hermosas facultats que l' adornan.

TEATRO CIRCO EQUESTRE.

El suicidio de Alejo, parodia d' *Hernani*, obra ja coneguda de nostre públich, dona ocasió de lluirse á n' en Tormo y á la Rodríguez.

Una novetat ben curiosa: Mr. Casthor. Aquest Mr. Casthor es una celebritat en materia de transformarse en un tancar y obrir d' ulls. Tota la seva gracia consisteix en mudar de cara, presentant la de personas més ó menos célebres y conegudas, en menos temps del que sembla necessari pera efectuar lo cambi.

Aquesta facultat, que 'l públich li aplaudeix ab justicia, faria de Mr. Casthor un dels nostres polítics de primera forsa.

N. N. N.

DESILUSIÓ.

A MON APRECIABLE AMICH EN JOSEPH GOT ANGUERA.

Tenim la fama en Carlets
de sè un jove dels lluhits
puig sempre estrena vestits
y botinas y barrets,

NINYERAS.

—Dimontri con el noyet!
¿A dónde quieres anar?
¿No ves que vé un *volicipio*
que te podría achafar?

s' ha enamorat bojament
de la senyoreta Engracia,
nena de la aristocràcia
y hermosa com sol naixent.

Y no poguent aguantar
aquest amor que 'l devora,
sempre busca una bon' hora
per podé ab ella parlar.

No trobant may la donzella
y creixent d' amor la brasa,
resolt va un dia á sa casa
y ho diu tot als pares d' ella.

Y tant bè pinta 'l donzell
aquest amor del seu cor,
que crech que li surt amor
fins pèls poros de la pell.

Donantli 'l cor mil empentas
espera contestació,
y ella diu, com sab aixó:

—No 'l vull perque no du lentes.

Ni punxantlo ab mil ferrets
vermells, encesos al foch,
hauria quedat més groch
que va quedá allí en Carlets.

S' aixeca sense dir ré
dant miradas á tothom,
y en Carlets sens saber com,
se troba al mitj del carré.

Y plorant quasi, ab veu alta,
sas perdudas ilusions.

se 'n va dret á ca 'n Corróns
per comprar lo que li falta,

y allí tría, sens dí un mot,
puig sa fortuna no es poca,
uns lentes cristall de roca
y ab montura d' or y tot.

Ab la prenda, per teni
l' amor que 'l cor li subleva,
content se 'n va á casa seva
pensant qu' ella dará 'l sí,

y posantse'ls ha vist clar
plorant y tot per tal cas,
qu' are necessari a nas
per poguerse ls colocar.

J. PUIG CASSANYAS.

L' altre dia vaig tot esgarrifarme. ¿Quí no sent posárseli la pell de gallina, al llegir un telégrama tan enérgich com lo que la *Juventut catalanista* va endressar á la Reyna Regent?

No 's cregan: en aquest telégrama se parlava de insults y atropellos inferits á Catalunya, desde una de las salas de la Audiencia de Barcelona, y 's reclamava poch menos que prompte y exemplar justicia.

Dos días després *La Renaixensa* se queixava del rebaixament del poble catalá, per havérseli donat una plantofada y no haverse'n sentit.

¿Qué havia passat, senyors,
que un odi encare tan fresch
rebullís dintre dels cors
del esbart catalanesch?

¿Qué havia passat? ¡Una friolera!

Estava un acusat assegut en la banquetta, y al dirigírseli 'l president de una de las seccions de

—Vaja, que per la Quaresma, no haurian de sortir al carrer las donas guapas.

la Sala de lo Criminal, comensá á explicarse en catalá. Llavors lo president l' interrompé dihentli:

—En castellano. No estamos en los Encantes.

Aquesta es la versió de *La Renaixensa*, que s' ab tal motiu no ha tocat á somatent, es perque encare las redaccions dels periódichs no usan campanar.

La *Vanguardia* ha volgut parar lo cop, explicant las següents circumstancias:

Primera: que l' acusat era venedor dels Encants.

Y segona: que havent comensat á explicarse en castellá, lo qual proba que 'n sabia, tot de un plegat se posá á usar la llengua catalana, com si hagués tingut lo propósit de que no l' entenguessen.

Siga lo que 's vulga, la versió exacta y verdadera, y reconeixent que no hi ha cap tribunal que puga obligar á parlar castellá al acusat ó al testimoni que no 'n sápig, trobo que 'l fet no t' de molt la importancia que han volgut donarli 'ls elements catalanistas.

Dir:—No estamos en los Encantes,—no es cap insult que jo sápig.

Y adjudicar la representació de Catalunya á un processat, francament, no 'm fa cap gracia.

Fou detinguda divendres una pollita de 74 anys, acusada de haver sustret un mirall de una botiga de mobles del carrer de Borrell.

¡Oh coqueteria femenina! ¡A quins extrems con-
duheixes!

TENTATIONE.

—¡Qué hi farém! Vinga un polvo.

Perque, de segur, que 'l mirall va ferlo correr aquella desventurada, ab l' intenció de passar l'estona contemplant l' hermosura de la sèva cara.

Al sortir de la estació de Sarriá hi ha grans empentas.

Un passatjer diu:

—¡Cuydado 'ls rellotjes!

Las empentas se desfán: lo mateix passatjer porta la mà á la butxaca de l' hermilla, pera veure l' hora, y 's troba ab que 'l seu rellotje ha volat. ¡Cóm devían riure 'ls lladres!

¿En qué quedém? ¿La iglesia de la ex Ciutadela será iglesia municipal ó castrense?

Sembla que 's practican gestions pera que siga lo últim y deixi de ser lo primer.

Protesto ab tota energia. Després de tants anys de servir al rey, va expedirseli la llicencia absoluta, y per lo tant no es just que torni á entrar á las filas.

Y després, que 'l destinársela á Panteón de cataláns ilustres, li dona, per mentres subsisteixi, la qualitat de paisana.

Un espectador que assistí á la representació del gran drama de Shakespeare *Cleopatra*. s' extranyava al veure que en un mateix acte tant aviat l' acció passa á Egipte com á Roma.

— No hauría dit may— exclamava— qu' en temps de Shakespeare se viatjés tan ràpidament.

En aquest punt los autors dramátichs moderns, están més atrassats.

A l' iglesia de Santa Madrona han estrenat campanas novas.

Y á propòsit, ja que tot paga contribució ¿no creuhén vostés que ha arribat l' hora de que 'n paguin las campanas de las iglesias?

Sería molt convenient, y 'ls vehíns de tota iglesia ab campanar se 'n alegrarian.

Ab més motiu si una part de lo que 's recaudés en aquest concepte se destinava á proporcionarlos gr. tuhitament l' aygua se dativa que necessitessen.

Lo corresponsal Z del *Brusi*, deya dissapte passat desde Madrid:

...«ni los pocos políticos que he visto me han hablado de otra cosa que de la desagradable nueva (que no lo es del todo) de que el ex-ministro y honrado hacendista Sr. Camacho, se halla en grave trance de la vida, por efecto de una afección aguda...»

De manera que trobar-se á dos passos de la mort una persona es una noticia no del tot desagradable.

Vaja, que 'l *Diari de Barcelona*, desde que va dir alló dels wagóns de tercera classe, descarrila molt sovint.

Per espavilada certa modista de París, que está fent una gran fortuna ¿ab qué dirían?

Los hi dono un any pera pensarshi, y no ho endavinarán: ab un lloro.

Pera cada vegada qu' entra una parroquiana á casa sèva, li ha ensenyat á dir las següents paraulas:

—«¡Ay qué maca, qué maca, qué remaca es la senyora!»

La parroquiana se sent halagada per la galanteria del xarraire aucell, y no sols torna ella á casa la modista, sino que además fa anarhi á las sèvas amigas.

Senyors, vels'hi aquí un lloro que s' afanya ben bè lo blat de moro.

Una numerosa comissió de carboners s' han personat en algunas redaccions de periódich reclamant la ajuda de la premsa pera que se 'ls eximeixi de tenirse de valdre precisament dels pesadors nombrats per la co poració municipal en las sèvas transaccions ab los importadors de carbó.

Jo crech que tota la premsa 'ls apoyará ab entusiasme, y principalment la premsa liberal.

¿No 's tracta de carboners?

Dochs la premsa liberal no pot desmentirse. La premsa liberal ha sigut sempre partidaria de l' emancipació dels negres.

S' han fet experiments curiosos ab lo tabaco aplicat als microbis.

Un gran número de microbis colocats en un canó de cultiu, han mort repentinament al rebre 'l fum del tabaco.

Aixó no t'è res d' extrany, sobre tot si 'l tabaco empleat en l' experiment era del que ven l' Arrendataria.

Si aquest tabaco es capàs de matar á un camàlich ¿cóm no ha de matar á un trist microbi?

En un punt molt céntrich del Ensanxe, s' aixecan dugas casas vis á vis, en los dos xanfláns oposats.

L' una, ja fa temps construhida, perteneixia á una marquesa viuda de un rich comerciant que va fer á Cuba tota la seva immensa fortuna. Avuy pertany al seu fill, qu' es, per més senyas, diputat á Corts.

L' altra que ara s' acaba de construhir y qu' está superabundantment carregada de adornos, es propietat de un conceller de una companyia de ferrocarrils, que havent tingut altas y baixas, ha tingut sempre *altas* pèls senyors que han dirigit lo tinglado, per més que no sempre las haja tingudas pèls accionistas.

Las dos casas ab honors de palaus, se miran com de gayrell per las oberturas dels dos xanfláns divergents.

Y un home del poble, de aquest poble nostre que sempre 'n diu de bonas, colocantse al mitj del ample carrer y contemplant alternativament la casa vella y la casa nova, exclama:

—Vet' aquí lo que passa en aquest mon y en l' altre. Aquella s' ha fet ab lo suhor dels *negres*; y aqueixa ab lo suhor dels *blanchs*.

Al sentirli aqueixa sortida, li toco l' espatlla, y li dich:

—Mestre: ¡de punta!

No 's mor á Madrit cap persona important, sense que 'l pintor Sr. Nin y Tudó acudi á la casa mortuoria á ferli 'l retrato.

Ara últimament ha retratat al Abascal y á n' en Moyano.

¡Qué s' hi farà. Retratar morts es la especialitat de aqueix artista.

¡Quina tristesa! ¡Sobre tot al pensar qu' entre tants retratos com pinta, no podrá pintarse 'l seu.

Deya un cuyner:

—Lo gos es bó sempre. Fins en la cuyna es bó 'l gos.

—¿Cóm? ¿per guisar? —van preguntarli.

—No, cá:—va respondre—lo gos á la cuyna es bó per rodar l' ast.

¡PRÓXIM Á PUBLICARSE!

DRAPETS AL SOL

HUMORADA ESCANDALOSA, EN VERS

PER C. GUMÀ

— Ab ilustracions d' un popular artista. —

S' admeten desde ara pedidos, que serán servits per rigurós torn.

HISTORIA NATURAL. (Dibuixos de Ll. Labarta.)

MOSCA VIRONERA.

(CONTINUACIÓ.)

CRANCH.

—¡Cóm festejan aquells pocas-penas!... Més valdria que pensessin en la salvació del ànima.

—¡Sufragil!... ¡sufragil! Jo sí que 'ls ben *sufragaria* á tots aquests descamisats!

(Continuará.)

Anuncis

LIBRERÍA ESPAÑOLA

Rambla del Mitj, n.º 20

BARCELONA

Obra nueva de gran utilidad para los vinicultores

TRATADO PRÁCTICO

CONTRA

EL MILDEW

Y

BLACK-ROT

POR ANTONIO GALTÉS

Forma esta obra un tomo en 8.º esmeradamente impreso y con preciosos cromos que ilustran el texto. Ptas. 1'50.

—Enfermedades de los vinos, sus caracteres, tratamientos y reglas para evitarlas, segun los recientes adelantos de la ciencia, por <i>Julio Adderson</i> , 1 tomo.	Ptas. 1'50
—Guía teórico-práctica para combatir las enfermedades de la vid, por <i>J. T. V. Müller</i> , 1 tomo.	» 3
—Tratado del cultivo de la vid y vinificación, por el doctor <i>Julio Guyot</i> , 1 tomo.	» 3
—Fabricación de vinos espumosos, por <i>L. Jaunay</i> y <i>E. Maumene</i> , 1 tomo.	» 2'50
—Tratado de la falsificación de los vinos, 1 tomo.	» 2
—Estudios sobre el vinagre, por <i>M. L. Pasteur</i> , 1 tomo.	» 3
—El arte de hacer el vino, por <i>Claudio Ladrey</i> , 1 tomo.	» 4
—Manual práctico para la fabricación de Licores y Jarabes. Comprende más de 1500 recetas, 2 tomos.	» 6
—La tintorería moderna, por <i>Max Singer</i> , 1 tomo en 4.º	» 12
—Manual práctico para el análisis de los vinos, por <i>J. T. Müller</i> , 1 tomo.	» 3'50

Veladas de familia

LOCURAS HUMANAS

POR

MARIA DEL PILAR SINUÉS

Un tomo en 8.º, Ptas. 4.

HENRY DE PÈNE

EL BÍGAMO

(DEMI-CRIMES)

Version castellana por C. DE TORRE-MUÑOZ

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

ACABA DE PUBLICARSE EL VOLUMEN 2.º DE

LA BESTIA HUMANA

POR EMILIO ZOLA

Forma esta obra dos tomos en 8.º magnificamente impresos, su precio es de Ptas. 6.

TRATA DE BLANCAS, POR EUGENIO ANTONIO FLORES. PTAS. 3

ROMANCES DE CORTE Y VILLA, POR F. GRAS Y ELÍAS. PTAS. 2'50

POESIA DEL PORVENIR, POR F. SALAZAR Y QUINTANA. PTAS. 2'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuu, é bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*To-ma-sa.*
2. Id. 2.ª—*Ca-po-ta.*
3. ANAGRAMA.—*Falta-Fatal.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Call-Om-Roca-Serra-Pi.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Marcelino.*
6. GEROGLÍFICH.—*Com més deutes tens, més hu sents.*

XARADAS.

I.

A món amich Marangí
dedico aquesta xarada
perquè se que molt li agrada
lo saber coses així

Lo mèu cosinet Ambrós
viu á las islas *Total*,
y enviá al amich Marsal
un *hu-dos-tres* molt hermós.

Jo no he pas vist cap aucell
que cantés com ell cantava,
perque 'us dich qu'entussiasmava,
y aixó qu'era molt novell.

Un *hu* de la *hu-quart girat*
del davant, un dematí
que 'l vegé tot sol allí
se n'hi va anar disposat
á matarlo desseguida
fentho sense cap reparo:
y de llavors diu l' Amparo
que 'l *prima* es jaucellida!

AMADEO.

II.

Lo mèu *tres-dos* (que al cel siga)
quan era húsar de *Total*,
va passá un més ab *hu* y *dos*
en un siti molt formal.

A. KIN-FO.

ANAGRAMA.

Dins de una *tot* van entrar
una *total* de xicots
armats de groixuts garrots
y á una *total* van matar.

LL. ORELLUT.

ENDAVINALLA.

Jo visch sempre en lo palau,
la patria 'm tè en lo sèu seno,
soch lo company d' un sereno
que per mal nom se diu Pau.
Si 'm buscas en lo paller
prompte 'm trobarás, jjo 't toch!
y si vols saber qui soch
preguntaho á algún forner.

MUT XERRAIRE.

TERS DE SÍLABAS.

.. ..
.. ..
.. ..

Primera ratlla vertical y horisontal. instrument.—Se-
gona: nom de dona.—Tercera: carrera.

QUIMET MORA.

TRENCA-CLOSCAS.

NAVARRA.

D LUIS DOZEFEA.

OLLO.

Formar ab aquestas lletras lo títul de un aplaudit dra-
ma castellá.

NÓFIRO.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
- 1.- Consonant.
2.- Nota musical.
2.- Nom de dona.
2.- Beguda.
3.- Objecte de luxo.
2.- Població catalana.
7.- Nom d' home.
2.- Nació.
2.- Plassa de Barcelona.
6.- Moble.
3.- Objecte per senyora.
7.- Beguda.
7.- Vocal.

NOY DE SANS.

GEROGLÍFICH.

IA

: : :

BRA

: : :

bra

SALDONI DE VALLCARCA.

UNA PROPORCIÓ.

Se diu Quima, es de Malgrat,
es diligent y bonica...
y diu que está ja cansada
d' haver de ser *pobre chica*.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.